

Tag med til Guatemala

Dias 1: Intro

Guatemala ligger i Mellemamerika. Landet er mere end dobbelt så stort som Danmark, og der bor 18 millioner mennesker. Folk fra Guatemala bliver kaldt for guatemalanere. Guatemala er et smukt og farverigt land. Dette billede er taget i Santiago de Atitlán, som er en stor by, der ligger tæt ved Atitlán-søen.

TAG MED TIL GUATEMALA

Dias 2: Geografi

Der er 9463 km i fugleflugtslinje fra København til Guatemalas hovedstad, Guatemala City.

Guatemala grænser op til Mexico mod nord og vest, Belize mod øst, og El Salvador og Honduras mod sydøst. Guatemala har også kyst til det både Caribiske hav mod øst og Stillehavet mod syd.

TAG MED TIL GUATEMALA - geografi

Dias 3: Landskaber

Guatemala er et smukt land med mange forskellige slags landskaber og klima. Der er høje bjerge, smukke søer, gamle vulkaner og store regnskove. Guatemala ligger i tre klimazoner. Det er fordi to bjergkæder deler landet op.

I regnskoven er der varmt og fugtigt hele året. Det regner meget hver dag. Plante- og dyrelivet er rigt i regnskoven. Ved kysten er der meget grønt og frodigt, og det er godt at dyrke jorden i de områder. I højlandet er der et køligt klima. Det kan næsten minde om en dansk sommerdag. Guatemalas højeste punkt er vulkanen Tajumulco. Det er 4220 meter over havets overflade

TAG MED TIL GUATEMALA - landskaber

Dias 4: Folk og sprog

Der lever 25 folk i Guatemala. 22 af dem er forskellige oprindelige mayafolk. Det er for eksempel k'iche', tzutuhil, q'eqchi' og achi, som I møder i LæseRaketten. Xinka-folket er et andet oprindeligt folk, som ikke er maya. Og så er der garifunaerne, der bor ved den caribiske kyst. De er efterkommere af både afrikanske slaver, der blev sejlet til

TAG MED TIL GUATEMALA - folk og sprog

landet for flere hundrede år siden, og oprindelige folk fra caribiske øer.

Det sidste folk er latinoer. De er efterkommere af både spanierne og oprindelige folk. Lidt over halvdelen af befolkningen er latinoer, mens lidt under halvdelen er forskellige oprindelige folk.

Det officielle sprog i Guatemala er spansk. Men de forskellige folk har deres eget lokale sprog. Først i 2003 blev de oprindelige maya-sprog, xinka og garifuna godkendt som sprog ved den loven for Nationale Sprog.

Dias 5: De gamle maya-folk

Der har levet maya-folk i Mellemeramerika i flere tusind år. I dag er cirka halvdelen af befolkningen efterkommere af dem. Maya-folkene byggede byer af store sten og flotte monumenter. De havde deres storhedstid fra cirka år 250-900. I den periode var de nogle af de mest udviklede samfund i verden. De var gode til landbrug, at skrive, at observere stjernernes bevægelser og til matematik. De brugte deres viden om stjernehimlen og matematik til at lave et kalendersystem.

TAG MED TIL GUATEMALA – de gamle mayafolk

Mange af de gamle maya-traditioner lever stadig i dag. De fleste maya-folk holder stadig fast i deres maya-tro og kultur. Øverst i venstre hjørne er Rudy fra LæseRaketten's mor med et stykke vævet tøj, der er traditionelt for maya-k'iche'-folk.

Dias 6: Land og by

Der er stor forskel på land og by i Guatemala. De fleste latinoer bor i Guatemalas hovedstad, Guatemala City. Der bor omkring 1,2 millioner mennesker. Byen er bygget ovenpå ruinerne af en gammel maya-by. Guatemala City er delt op i forskellige zoner. Nogle af zonerne kaldes røde zoner. Her er der meget vold og kriminalitet. Folk, som har råd til det, bor i de mere fredelige zoner i byen. I storbyen er der store villaer, lejlighedskomplekser, shoppingcentre, biografer og meget mere. Mange steder findes der flotte murmalerier og graffiti.

TAG MED TIL GUATEMALA – land og by

Men der findes også steder, hvor mange mennesker bor meget tæt i små huse af blik. Og på landet findes der steder, hvor der ikke er rindende vand i vandhanen. Så henter man det ved den nærmeste kilde. Guatemala er et land med ekstrem ulighed. Halvdelen af befolkningen lever under fattigdomsgrænsen. På samme tid ejer 250 personer det samme som hele resten af befolkningen tilsammen.

Dias 7: Klimaforandringer

Der er to sæsoner i Guatemala: regntid og den tørre tid. Men regntiden bliver kortere og kortere, og tørken spreder sig. Guatemala er et af de lande, der er hårdest ramt af klimaforandringer.

‘Den tørre korridor’ er et stort område i hele Mellemsamerika, hvor det er meget tørt. På grund af den manglende regn, vokser korridoren. I det område er det blevet meget svært at dyrke jorden. For mange bliver det sværere at leve på landet, og mange bliver nødt til at flytte. Enten til en anden by, eller et andet land. Klimaforandringer betyder også, at vejret bliver mere ekstremt. Når regnen kommer, er det i så voldsomme regnskyl, at den tørre jord ikke kan nå at optage al vandet. Hjem bliver oversvømmet, og planter skyllet væk. Regnen kan ødelægge huse og veje.

Dias 8: Miner og plantager

Guatemalas undergrund er rig på råstoffer. Det er ressourcer, som jorden selv laver, som kan udvindes og laves til varer. For eksempel guld og sølv. Det er også et godt sted at dyrke afgrøder som kaffe på grund af klimaet. Meget af den kaffe, vi drikker i Europa, kommer fra Guatemala. Der er både mange miner og plantager i Guatemala.

Men de forurener jorden og vandet, og bruger for meget vand. Mange har ikke længere adgang til rent drikkevand. Der kan heller ikke leve dyr på plantagerne. Truede dyrearter risikerer også at forsvinde.

Dias 9: Børnene

Børn i Guatemala lever meget forskellige liv. Nogle bor i storbyer, og andre bor på landet. Nogle har deres eget værelse, og andre deler seng eller værelse med deres søskende. Men de fleste børn har pligter og hjælper til derhjemme. De hjælper for eksempel med at lave mad, vaske tøj, passe søskende, samle brænde og hente vand. De kan alle sammen lide at lege. Og der er mange forskellige lege i Guatemala. Mange af børnene og de unge spiller basketball og fodbold – eller chamusca, som er gadefodbold. De spiller brætspil og leger lege i skolegården med deres venner.

Flere af børnene fra LæseRaketten kæmper også for at gøre verden til et bedre sted: De planter træer for at passe på klimaet, de er med i grupper der vil løse problemer med kriminalitet og korrupsion, og de kæmper for kvinder og oprindelige folks rettigheder.

Dias 10: Historie

I 1500-tallet kom spanierne til Guatemala og overtog magten. De koloniserede landet i næsten 300 år. I 1821 blev Guatemala uafhængigt. Tiden efter uafhængigheden har været præget af politisk urolighed. Guatemala har haft mange forskellige styre og regeringer, og militæret har også flere gange haft magten. Mange mennesker var utilfredse med, hvordan de er blevet behandlet. De samlede sig og gjorde oprør mod militæret. I 1960 resulterede oprørerne i en lang og blodig borgerkrig, som varede 36 år. Militæret brændte mange landsbyer ned. Mange mennesker blev dræbt under borgerkrigen, og flere er forsvundet.

I dag har Guatemala en demokratisk præsident. Hans mål er at gøre op med den korrupte elite, som har meget magt i landet. Guatemalas befolkning har store forhåbninger til ham.

Dias 11: Religion

Den officielle religion i Guatemala er katolicismen. Det er en retning inden for Kristendommen. Da spanierne kom til landet, tog de kristendommen med sig og udbredte den. I dag er de fleste katolikker, men mange holder fast i deres oprindelige folks tro. Det er for eksempel helt normalt at gå i kirke om søndagen, samtidigt med, at man dyrker sin traditionelle tro. Der er mange ceremonier og ritualer i de fleste mayatro. Bjerge, floder og skove er vigtige hellige steder. I nogle maya-tro laver man ofringer til guderne for at ære dem og bede om hjælp, for eksempel at bede om regn eller en god høst.

Dias 12: Skole

I Guatemala skal alle gå i skole fra 1.-9- klasse, og det er gratis at gå i grundskolen. Desværre er det ikke alle, der kommer i skole. Og halvdelen af alle børn bliver aldrig færdige med 6. klasse. Nogle stopper med at gå i skole, fordi de skal arbejde i stedet. Og andre stopper, fordi deres forældre mener, at de har lært nok og skal hjælpe til i husstanden.

I skolen har de mange af de samme fag, som vi har. For eksempel sprogfag, matematik, natur og teknik og idræt. Men en ny lov sørger nu for, at elever kan blive undervist i deres eget lokale sprog og kultur.

Dias 13: Mad

De fleste af dem, der bor på landet, ejer eller lejer et lille stykke jord, hvor de dyrker grøntsager og frugt til familien. Der bliver dyrket flest majs og bønner. Og det er også det, de fleste spiser. Men mange dyrker også kaffe, mango, avocado, bananer, vandmelon og ananas.

Øverst til venstre er tortilla med kylling og pico de gallo.

Rigtig mange i Guatemala spiser de bløde majsbrødkager. Øverst til højre er en kogt madbanan og en sød, mild kop kaffe, som tit drikkes af hele familien. Nederst til højre kan I se dejen af majs mel – som hedder masa – der er blevet trykket flad til en tortilla. Og nederst til venstre er Yonatan på markedet, hvor man kan købe alle slags grøntsager og frugter. Det hele dyrkes i Guatemala. På hjemmesiden kan I læse mere om mad i Guatemala, og I kan finde lækre opskrifter på guatemalanske retter.

TAG MED TIL GUATEMALA – mad

Dias 14: Dyrene

Der lever mange forskellige slags dyr i Guatemala. Også mange, der ikke kan leve i Danmark. I regnskoven er der varmt og frodigt. Der vokser mange træer og vegetation. Det er et godt gemmested for den sjældne jaguar. Bæltedyret kan godt lide at leve steder, hvor der er tørt og varmt. Og de mange farverige fugle kan gemme sig i Guatemalas skove. Quetzalen, som er øverst til højre, er Guatemalas nationalfugl. Dens lange halefjer stikker ofte ud fra træet, hvor den sidder. Og koralsslangen kan både leve i vand og i Guatemalas skove. Dens stærke farver skræmmer dens fjender væk. Koralsslangen er meget giftig.

TAG MED TIL GUATEMALA – dyrene

Derudover lever der også mange andre sjove dyr i Guatemala. Blandt andet den brune tapir, klumpfisk og kakerlakker. Og Mange ørne holder også til i landet.

Dias 15: Gå på opdagelse på hjemmesiden

Gå på opdagelse i årets ELEVUNIVERS på hjemmesiden og oplev Guatemala med alle sanser. Der er seks temaer om Guatemala og LæseRakettens børn. I kan se små videoer med alle børnene fra bogen, tage med dem i skole og besøge dem derhjemme. I kan også lære mere om vejr, klima og dyr i Guatemala, om landets historie, de forskellige oprindelige folk og deres traditioner. Der er kreative opgaver med at væve flotte mønstre og tegne. I kan lære lege fra Guatemala, danse med børnene og lave lækker guatemalansk mad.

TAG MED TIL GUATEMALA – gå på opdagelse på hjemmesiden

Find det hele her: <https://heleverdeniskole.dk/guatemala/>